

Маркіян КАМИШ

ОФОРМЛЯНДІЯ
або
Прогулянка в Зону

ISBN 978-966-8659-58-4 © НОРА-ДРУК, 2015.

Уривок

Наснажені оптимізмами утопічних гасел і мазафаками химерної радянської суперграфіки, ми будували Мрію. І у погоні за нею знайшовся Ріг уседостатку — енергія мирного атома, панацея народного господарства і орієнтир на шляху до яскраво-червоного, комуністичного завтра. Із захватом від власної могуті, зі світлою вірою у найкраще, ми будували атомні станції по всьому СРСР.

І одна з найпотужніших звалася Чорнобильською. Її місто-супутник розрослося і зразково-показовим прикладом височіли охайні висотки, майорили гордовито гігантські лозунги на дахах і галасно гралася малеча на затишних дитмайданчиках.

У місті відкрили супермаркет і ресторан, а об'яви: *«Міняю квартиру в Одесі на квартиру в Прип'яті»*, — ні у кого не викликали подиву. Атомоград виглядав космо-фантастикою серед поліської глушини: все обіцяло швидкий ріст, подальший благоустрій і шалені перспективи. Навіть набережну будувати збиралися: з мостами, ліхтарями і пастораліями. Вже закладали нові блоки електростанції і апофеоз щастя-радіостанції маячив на горизонті.

Аж поки не йобнуло і четвертий енергоблок не розвернуло до бісової мами. Чорнобильщина засяяла Зіркою Полин, перетворилася на отруйний смарагд у коштовній діадемі Полісся. Суворе похмілля дійсності після довгих років солодких мрій. Закон ями: скільки нагору не дерись, на дно впадеш за мить.

Але хоробрі пожежники загасили реактор, відважні вертольотники закидали пекельне жерло свинцем і бором. Відчайдухи-ліквідатори з чистими серцями розгребли найбрудніші завали на світі, збудували Саркофаг і пішли.

Пішли, отримавши свої дози, свої проблеми зі здоров'ям, свій рак, чорнобильські посвідчення категорії «А», «В» і далі за списком. Їхні діти отримали право задурно кататися диттаборами і шкільні прізвиська штибу «чорнобилець». Країна отримала шматок території розміром з Люксембург, на якому людям жити не можна.

Написав Маркіян Камиш
Четвер, 03 вересня 2015, 18:16

Місто Прип'ять і все навколо — евакуювали відразу. Обнесли Заборонену Зону колючим дротом і вояки пильно патрулювали: хижо гасали на БТР-ах у пошуках мародерів, але буремні дев'яності жахнули сильніше за реактор і кордони Зони ослабли.

Тоді і з'явилися перші нелегали: потріпані алконавти цупили консервацію з погребів у селах на околицях Зони, тікали від патрулів аби за тиждень знову прийти, пійматися і отримати свій аж ніяк не умовний термін. Чорнобильщину заповнили відчайдухи, бомжі, дезертири, мародери і збігли зеки. Ховалися в селах місяцями, гризли гнилі яблука і мріяли пересидіти тут всі скрути на світі. Зона тоді дійсно стала тим небезпечним місцем, про яке нині пише жовта преса.

Траплялися хіппі. Випливали поодинокі згадки в газетах про дітей-квітів: ті сміючись купалися в річках, попадалися міліції і виганялися подалі із суворими настановами більше ніколи, більше ні разу. Столична шпана теж заскочувала — мародерити настінні годинники в Прип'яті і парити їх на Андріївському узвозі. Тоді ще ганяли по вені і тягали з собою стволи. Потім пішли — спопелилися у вихряві віntyчого драйву і стали цілком нормальні сімейні люди: власники дрібного бізнесу і люблячі батьки тих, хто нині засирає фотками сніданків ваші френдленти.

Були і одинаки: не лишали слідів і пили хороший коньяк. Ловили рибу в річках просто заради Сонця в ясному небі: плювати, що тут ніхто не живе і можуть схопити. Аж ген піросло покоління ровесників Аварії. Для них Зона стала землею спокою і застиглого часу.

Я — один з них.

***

Що нині Чорнобильська Зона? Для когось — страшна згадка з напівзабутого дитинства, зі щасливої радянської юності, коли за кілька днів життя сиплеться на друзки, і сам ти, і всі твої сусіди — розбігаєтесь світом шукати нові домівки на автобусах евакуації. Для когось Чорнобильська Зона — радіоактивне гівно, яке розгрібаєш у травні вісімдесят шостого. Для когось — Terra Incognita, сповнена міфами про зомбі і військових на темно-зелених БТР-ах. Для когось — офіційні екскурсії, на яких нахабні комерсанти під пафосні промови заробляють на розгавлених туристах. Для когось — локації відомої комп'ютерної гри про суворих мужиків із автоматами Калашникова, які хавають тушонку і перемотують бинтами дірки вогнепалу серед туману ранкових боліт. А у когось все взагалі погано, і Зона для нього — місце подій фільму «Chernobyl Diaries».

У мене — ще гірше. Для мене Зона — місце релаксу. Замість моря, Карпат, териконів, замість пересипаної засмаглими шалавами і залитої прохолодним мохіто Туреччини. Разів двадцять на рік я — нелегальний турист у Чорнобильську Зону, сталкер, пішохід, самохід, ідіот, — називайте як хочете. Мене не помічають, але я — є. Я — існую. Майже як іонізуюче випромінювання. Як це виглядає? Я збираю рюкзак, приїжджаю до колючого дроту і розчиняюся в темряві поліських лісосмуг, просік і соснових ароматів, зникаю серед паморочливих хащ, і ніхто, нізащо на світі мене не помітить.

Це про сталкерів. Не тих, які збирають дитячі протигази бомбосховищами районного значення, не тих, які фотографують засцяні недобудови в житлових масивах. Про інших. Про хлопців і дівчат, яким не соромно закинути за плечі рюкзак і топати холодними дощами до покинутих міст і сіл, де можна напиватися бюджетною водярою, бити шибки порожніми пляшками, матюкатися вкрай голосно і утинати інші штуки, які різнять міста живі і мертві. Про тих, хто не боїться радіації і не гребує пити з отруйних струмків і озер. Про тих, хто робить класні фотки з прип'ятських дахів, які потім потрапляють до National Geographic і Forbes.

***

Іноді я думаю, що нас не існує. Нема цих сорока чоловік, які регулярно тиняються чорнобильськими болотами. Ми були, та давно розчинилися серед трясовин, розклалися на ряску, комиш і сонячне світло. Ми привиди боліт, ми тиснемо руки білобрисим нацистам, до яких ще не дісталися археологи. Вони пригощають нас цигарками Rheni, насипають у кишені патронів і тихо шепочуть напутні слова.

Нас навіть мухи не помічають: кружляють навколо, дзиґотять у своїх справах і облітають стороною. Ми — тьмяний відблиск телебrehні у головах співвітчизників, просто купа байок про радіацію, зомбі і телят з трьома головами. У млявих нічних сутінках ми годинами шукаємо броди крізь непролазні болота, а вдень — тягнемося по пояс у п'явках.

Я щойно повернувся. Мій останній тиждень — то шлях крізь темряву, тривожне виглядання світла фар і жаринки зтяжок. Тоді була надія на ліжко без матраца і крижана вода з мерзлої річки, був холод і тамування спраги. Був патруль, який я помітив в останній момент. Була трава: ламка, суха і жовта. А потім — тільки мертвий сон, аби ранком бігти далі на Північ, пірнати у мрії, у чарівну країну покинутих хат, каналів і аграрних інфраструктур.

Пальці плутають кнопки на клаві, курсор несамовито гасає екраном, а смак снікерсу і пепсі, похапцем зажованих на АС «Полісся», не відповідає дійсності. Тільки ковток світлого пива відомої марки приводить до тям. Притягує за бари.

Непогано, як для восьмої нуль-нуль у четвер. Але мені сьогодні можна. Таке буває у всіх. Археологи називають то «пост-експедиційний синдром», геологи — теж якимось. У всіх професій, побутові обставини яких передбачають зтяжні розлучення з цивілізацією, є назва для такого стану. Та навряд моє заняття можна назвати професією. Я зараз не надто думаю про такі речі. Зараз мені хочеться тільки двох речей: класного пива і добре просмаженого м'яса.

Камиш Маркіян. Оформляндія або Прогулянка в Зону. Уривок

Написав Маркіян Камиш
Четвер, 03 вересня 2015, 18:16

З чого почати? Мабуть, з доброї поради: ніколи не навантажуйте наплічник до позначки сорок кіло. Не ходіть у походи на тридцять днів і не беріть із собою гігантських надувних човнів, на додачу до сорока банок консервів. Я постійно повторював собі цю мантру, але я мазохіст.

Іноді то необхідно. Коли йдеш в Зону на три дні — постійно думаєш: ось-ось уже повертатися. Як ідеш на п'ять — жалкуєш, що тільки два дні був у Прип'яті. Коли на тиждень — думаєш: «От би ще день». Але хоч на скільки підеш — все одно постійно долдониш мантру: «Ось, треба за вісім годин вийти з Прип'яті і бігом до колючого дроту. Ось, треба о пів на шосту стояти на зупинці: буде маршрутка, і ніхто тебе не спалить, і не доколупаються менти, мовляв ти прийшов з Чорнобильських лісів». Ти постійно поспішаєш. Постійно, окрім моменту, коли скинув рюкзак і гуляєш покинутим селом під пахвою білоруського кордону, і сидіти тобі в ньому ще три доби. От тоді не поспішаєш. Цього разу я нікуди не поспішатиму. Це буде славна подорож. І дуже довга.

Будуть нічні асфальтові траси, скелети опор ЛЕП-ів і покинуті села, казкові серед нічних туманів. Удень там гарячкують апогеї сонячного дрьому, а вночі — вогкі димки падають на землю і замотують все у павутиння сірих тіней. Ніщо не розганяє димку, ніщо її не тривожить: тільки світло налобних ліхтарів, пляма Чумацького Шляху і нескінченні багатозоряні сяйва.

***